

Wycieczka Studenckiego Koła Naukowego szlakiem frontu wschodniego z okresu I wojny światowej w dniu 22.11.2014.

Nasze Koło „Szlakami Galicji” zajmowało się już w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014 w stulecie wybuchu I Wojny Światowej historią Tarnowa i powiatu tarnowskiego w tym okresie. W dniu 20.05.2014 odbył się wykład pani dr Anny Pachowicz na w/w temat.

Wycieczka miała nam unaocznić ogrom zniszczeń wojennych i strat w ludziach, których symbolem stało się ponad 400 zachodniogalicyskich cmentarzy wojennych.

Podążaliśmy też śladami twórców cmentarzy wojennych tego okresu; Oddział Grobów Wojennych armii austriackiej zatrudniał wielu znanych architektów, rzeźbiarzy, malarzy i rzemieślników z wszystkich stron monarchii; z ponad 400 zachodniogalicyskich wybraliśmy trzy, ze względu na ich wyjątkową urodę i znaczenie.

Zwiedziliśmy **muzeum gorlickie (Muzeum PTTK Gorlice)** pod kątem Bitwy Gorlickiej, która miała kluczowe znaczenie w przebiegu działań wojennych (maj 1915) na froncie wschodnim. Dzięki przewodniczkce uzyskaliśmy pogląd na przyczyny wojny i przebieg wojny, głównie interesował nas front wschodni.

W kilku salach muzeum zgromadzono pamiątki z Bitwy Gorlickiej z 2 maja 1915 roku. Dział zawiera szereg militariów z tego okresu – broń palną i sieczną obu walczących stron, pociski artyleryjskie, granaty, przedmioty wyposażenia żołnierskiego – plecaki, łopatki, menażki, mapy wojskowe.

W 1995 roku w 80 rocznicę bitwy otwarto stałą ekspozycję, w skład której wchodzi makieta plastyczna terenu bitwy, wykonana w skali 1:5000 o wymiarach 5m x 2,5 m. Treścią makiety jest teren zmagania 4 korpusu 11 Armii gen. Augusta von Mackensena z X korpusem Rosyjskim gen. Mikołaja Protopopowa w pierwszym dniu Operacji Gorlickiej 2 V 1915 roku. Pokazano szlak piechoty obu walczących stron, natomiast elektronicznie odtworzono kolejne fazy walk aż do końca dnia.

Dostaliśmy od przewodniczki materiały na temat bitwy oraz listę słownictwa w j. polskim – „min” językowych, które sprawiają tłumaczom spore kłopoty. Może zdążymy go opracować na kwiecień 2015, kiedy przedstawimy prezentację Power-Pointa na temat wielkiej wojny. Na 2.05. 2015 planowane są 100-lecie Bitwy Gorlickiej prezydenckie obchody na cmentarzu w Łużnej oraz rekonstrukcja zdarzeń.

Trasa wycieczki prowadziła po zwiedzeniu muzeum na 3 wybrane cmentarze:

1. Cmentarz wojenny nr 60 na Przełęczy Małastowskiej – zabytkowy cmentarz z I wojny światowej - zaprojektowany przez Dušana Jurkoviča. W osi cmentarza znajduje się drewniana kaplica z kopią obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej oraz tablicą inskrypcyjną o treści (tłum.): „Pamiętajcie w swoich pełnych szczęścia dniach,/ Że na tej ziemi gorzał zaciekły bój,/ Że tu tysiące odniosło śmiertelne rany,/ Aby wokół was rozkwitało błogosławieństwo słońca”. Pochowano tu 174 żołnierzy austro-węgierskich. Cmentarz należy do najpiękniej położonych cmentarzy o wysokiej wartości artystycznej (Dušan Jurkovič – znany architekt słowackiego pochodzenia, zaś kopia obrazu Matki Boskiej pędzla przyjaciela Jurkoviča, czeskiego malarza Adolfa Kaspara).

2. Cmentarz wojenny nr 123 – Łużna-Pustki – żołnierskie miejsce pochówku z czasów I wojny światowej zlokalizowane w Łużnej na wzgórzu Pustki. **Największy cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej w Galicji Zachodniej.**

Cmentarz powstał w miejscu walk, które odbyły się w maju 1915. Cmentarz zaprojektował kierownik artystyczny okręgu IV Jan Szczepkowski.

Cmentarz ogólnie jest dobrze zachowany. 6 lipca 2014 rozpoczął się wart 1,3 mln złotych remont cmentarza. W dniu 18 października 2014 r. miała miejsce uroczystość przecięcia wstęgi oraz poświęcenia odbudowanej według oryginalnej dokumentacji gontyny (wg. projektu Dušana Jurkoviča).

Głównym elementem w herbie gminy Łużna jest charakterystyczny krzyż z tego cmentarza.

3. **Cmentarz wojenny nr 171 – Łowczówek** – zwany także Cmentarzem legionistów polskich w Łowczówku. Położony jest północnym stoku wzgórza Kopaliny (398 m), nad drogą Łowczów – Rychwałd.

Spoczywają tu żołnierze polegli w roku 1914 oraz 1915. W większości uczestnicy bitwy pod Łowczówkiem. Projekt cmentarza wykonali Siegfried Heller i Heinrich Scholz.